

Nr 635

Av herrar Wallmark och Blomquist, om en allmän inkomstförsäkring.

(Lika lydande med motion nr 791 i Andra kammaren)

De företagsnedläggelser och driftinskränkningar som under senare tid accentuerats medför stor oro för många arbetstagare. Att inte endast skapa goda betingelser för näringslivet utan även att ge den enskilda människan en trygghetsgaranti för inkomstbortfall på grund av arbetslöshet kommer därför att bli en av de mest angelägna frågorna i framtiden.

En fortsatt snabb strukturrationalisering inom industrien med åtföljande risker för lokala sysselsättningsproblem är likväl nödvändig för den fortsatta välståndsutvecklingen. Denna process bör liksom tidigare ske utifrån de marknadsmässiga förutsättningarna för de enskilda industribranscherna. Samhällets åtgärder får inskränkas till att skapa goda reala och finansiella förutsättningar för ett effektivt industriellt företagande.

Speciellt i dagens läge är det synnerligen nödvändigt att alla möjligheter till rationaliseringar utnyttjas. Man måste emellertid se till att de människor som friställes genom rationaliseringar hålles ekonomiskt skadeslösa. Detta måste dock ske i former som i görligaste mån främjar rationaliseringsprocessen. Vi delar därför den syn på arbetsmarknadspolitiken som kommit till uttryck i en fortsatt nedskärning av beredskapsarbetenas omfattning och en utbyggnad av de rörlighetsstimulerande åtgärderna såsom omskolning och flyttningsbidrag.

Det säkraste sättet att skapa trygghet i anställningen är att skapa solida och bärkraftiga företag. Genom förekomsten av dylika minskar i hög grad risken för friställning. Det är emellertid inte önskvärt att av sociala skäl ge samhälleligt stöd åt företag som hotas av nedläggning eller driftinskränkning, ty därigenom snedvrides konkurrensförhållandena.

Den starka tekniska och vetenskapliga utvecklingen kommer också att medföra att en människa under sin yrkesverksamma tid kommer att byta arbete ett antal gånger. Omskolningsperioden medför ekonomiska svårigheter, vilket aktualiserar kravet på större trygghet för dem som under viss period inte innehar arbete. Utökad vuxenutbildning och yrkesutbildning kräves för att öka arbetskraftens rörlighet på längre sikt.

Den relativt höga standard som alla arbetstagare åtnjuter har icke medfört att behovet av ekonomisk trygghet minskar. En hög konsumtionsnivå

innebär att en stor del av inkomsten är in-tecknad av fasta utgifter. Den ekonomiska säkerhetsmarginalen är vanligtvis mycket liten. Detta betyder att för de flesta arbetstagare får smärre inkomstbortfall förödande konsekvenser. Därför måste alla löntagare garanteras trygghet mot inkomstbortfall på grund av oförskyllad arbetslöshet.

Staten ålägger den enskilde medborgaren att försäkra sig mot olika typer av inkomstbortfall, till exempel vid sjukdom, varför det är rimligt att även arbetslöshet inbegripes. De nuvarande arbetslöshetskassorna är icke tillräckliga.

En allmän inkomstförsäkring med uppgift att garantera arbetstagaren trygghet vid arbetslöshet bör utredas. Givetvis måste regler skapas mot otillbörligt utnyttjande av försäkringen. En dylik allmän inkomstförsäkring kan på ett effektivt sätt lösa ett av samhällets stora återstående trygghetsproblem, vilket i framtiden kommer att bli än mer betydelsefullt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,
att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att »utredning om kontant stöd vid arbetslöshet» (KSA-utredningen) snarast framlägger förslag om införandet av allmän inkomstförsäkring enligt ovanstående riktlinjer.

Stockholm den 26 januari 1967

Gunnar Wallmark (h)

Per Blomquist (h)